

Masarykova univerzita v Brně

Pedagogická fakulta

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Katedra pedagogiky

Zpracoval: Michal Šanca (Ma3, Te3)

Obsah:

Úvod

System vzdělávání

Cíle základního vzdělávání

RVP ZV

Postup zavádění RVP ZV

Klíčové kompetence

Vzdělávací oblasti

Závěr

Zdroje

Úvod

RVP ZV byl od roku 2001 připravován Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze (VÚP) podle nových principů kurikulární politiky, zformulovaných v Národním programu rozvoje vzdělávání v ČR (tzv. Bílé knize).

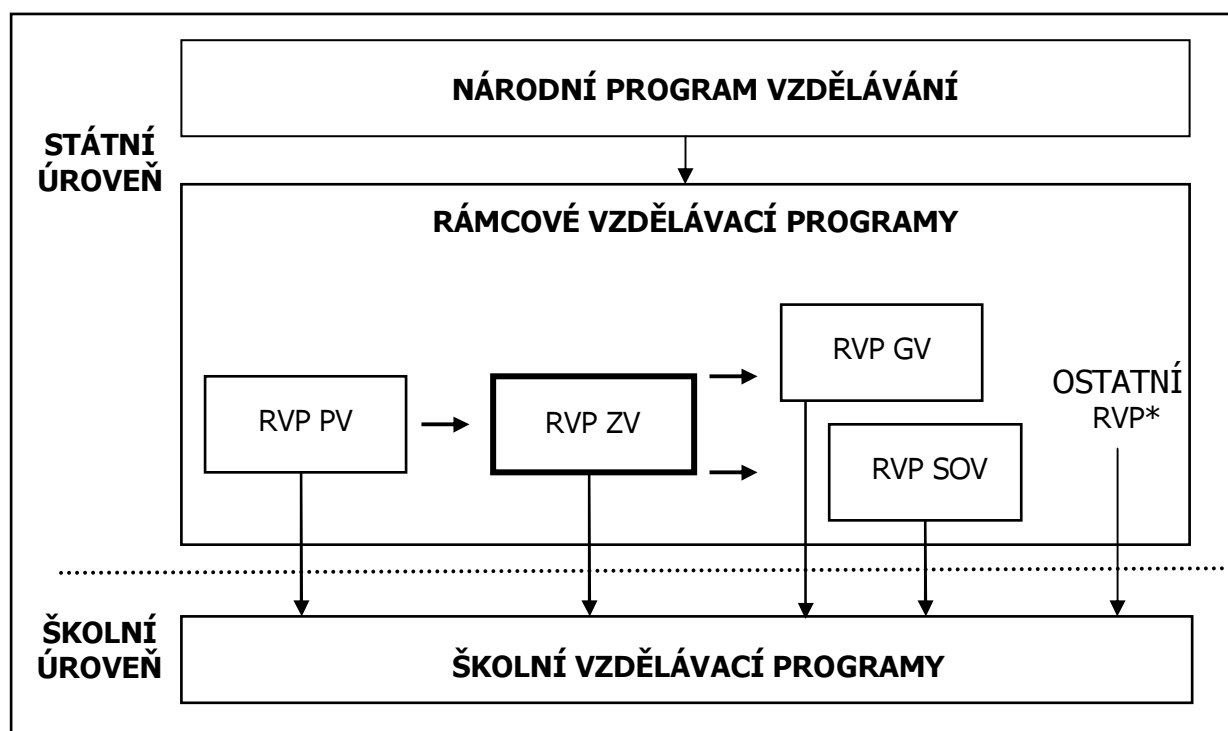
Postupně byla tvorba školních vzdělávacích programů ověřována více než dvěma tisíci učiteli a řediteli pilotních škol. Získané zkušenosti byly dále využity v dalších vznikajících verzích RVP ZV.

System vzdělávání

Koncepce **Národního programu rozvoje vzdělávání v ČR** (tzv. **Bílá kniha**) obsahuje záměry rozvoje vzdělávání žáků od 3 do 19 let. V souladu s novými principy kurikulární politiky, zformulovanými v Bílé knize a zakotvenými v **Zákoně o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání** (tzv. **školském zákoně**), se do vzdělávací soustavy zavádí nový systém kurikulárních dokumentů, které jsou vytvářeny na dvou úrovních - **státní a školní**.

Státní úroveň v systému kurikulárních dokumentů představují **Národní program vzdělávání a rámcové vzdělávací programy** (dále jen RVP).

Školní úroveň představují **školní vzdělávací programy** (dále jen ŠVP), podle nich se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách, závazným pro jejich tvorbu je RVP.

Graf – System kurikulárních dokumentů

Legenda: RVP PV – Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání; RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání; RVP ZV- příloha : RVP ZV-LMP – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání – příloha upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením; RVPZŠSP- Rámcový vzdělávací program pro vzdělávání žáků v základní škole speciální; RVP GV - Rámcový vzdělávací program pro gymnaziální vzdělávání; RVP SOV - Rámcové vzdělávací programy pro střední odborné vzdělávání, Ostatní RVP - rámcové vzdělávací programy, které kromě výše uvedených vymezuje školský zákon - Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání, Rámcový vzdělávací program pro jazykové vzdělávání, případně další.

Cíle základního vzdělávání

Základní vzdělávání v základní škole má devět ročníků a člení se na 1. stupeň (1. – 5. ročník) a 2. stupeň (6. – 9. ročník).

Základnímu vzdělávání předchází předškolní vzdělávání. Základní vzdělávání je povinné pro všechny děti, které ho absolvují ve dvou na sebe navazujících stupních.

Na **1.stupni** jsou děti motivovány k učení a poznávání. Je jim ukázáno, že je možné hledat, objevovat, tvořit a nalézat vhodný způsob řešení problému.

Na **2.stupni** žáci získají potřebné vědomosti, dovednosti a návyky, které jim umožní samostatné vzdělávání a které jim umožní utvořit postoje a žebříček hodnot. Díky kterým se stanou uvážlivými, kultivovanými a zodpovědnými občany České republiky a Evropské unie, kteří respektují jak své povinnosti a práva, tak ostatních.

RVP ZV

RVP ZV je komplexní pedagogický dokument. RVP ZV vymezuje především očekávání státu na výstupu ze základního vzdělávání, a to v podobě klíčových kompetencí, k jejichž naplnění vzdělávání směřuje. Klíčové kompetence jsou soubory vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj jedince, jeho aktivní zapojení do společnosti a budoucí uplatnění v životě. Vedle klíčových kompetencí dále vymezuje vzdělávací obsah - očekávané výstupy a učivo.

RVP ZV je dokument programový, není určen přímo k výuce. Školy budou mít povinnost připravit si podle něj svůj školní vzdělávací program pro základní vzdělávání (ŠVP ZV). Jeho příprava je plně v kompetenci školy.

Smyslem a cílem vzdělávání podle RVP ZV je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti. Úroveň klíčových kompetencí, které žáci dosáhnou na konci základního vzdělávání, nelze ještě považovat za ukončenou, ale získané klíčové kompetence tvoří neopomenutelný základ žáka pro celoživotní učení, vstup do života a do pracovního procesu.

Stejně významnou inovací je posílení hodinové dotace určené pro výuku cizích jazyků a osvojování informačních a komunikačních technologií (ICT).

RVP ZV je otevřený dokument, který bude v určitých časových etapách inovován podle měnících se potřeb společnosti, zkušeností učitelů se ŠVP i podle měnících se potřeb a zájmů žáků.

Postup zavádění RVP ZV

Harmonogram postupného zavádění RVP ZV je určen projednávaným návrhem nového školského zákona. Školy, které budou mít připraveny ŠVP ZV, mohou zahájit podle něj výuku v 1. a 6. ročníku od 1.9.2005. Ostatní školy pak povinně zahájí výuku podle ŠVP ZV v 1. a 6. ročníku od 1.9.2007.

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu.

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence občanské

Kompetence pracovní

Vzdělávací oblasti

Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory:

- **Jazyk a jazyková komunikace** (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk)
- **Matematika a její aplikace** (Matematika a její aplikace)
- **Informační a komunikační technologie** (Informační a komunikační technologie)

- **Člověk a jeho svět** (Člověk a jeho svět)
- **Člověk a společnost** (Dějepis, Výchova k občanství)
- **Člověk a příroda** (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis)
- **Umění a kultura** (Hudební výchova, Výtvarná výchova)
- **Člověk a zdraví** (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova)
- **Člověk a svět práce** (Člověk a svět práce)

Vzdělávací oblasti jsou v úvodu vymezeny **Charakteristikou vzdělávací oblasti**, která vyjadřuje postavení a význam vzdělávací oblasti v základním vzdělávání a charakterizuje vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů dané vzdělávací oblasti. Dále je v této části naznačena návaznost mezi vzdělávacím obsahem 1. stupně a 2. stupně základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti vymezuje, k čemu je žák prostřednictvím vzdělávacího procesu veden, aby postupně dosahoval klíčových kompetencí.

Praktické propojení vzdělávacího obsahu s klíčovými kompetencemi je dáno tím, že si škola na základě cílového zaměření vzdělávací oblasti stanovuje ve ŠVP vzdělávací strategii vyučovacích předmětů (vymezuje vzdělávací příležitosti, konkrétní učivo a činnosti jako prostředky vedoucí ke snaze o dosažení očekávaných výstupů).

Při tvorbě **školních vzdělávacích programů** si školy vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů rozpracují tak, aby odpovídal konkrétním potřebám a schopnostem žáků. Rozčlení jej do vyučovacích předmětů, zapracují a případně doplní v učebních osnovách. Z jednoho vzdělávacího oboru může být vytvořen jeden vyučovací předmět nebo více vyučovacích předmětů. Mezipředmětové dovednosti nejsou vázány na konkrétní předměty, ale prolínají celým vzdělávacím procesem.

Závěr

RVP nabízí pedagogům uplatnění jejich zkušenosti v sestavování výuky a žákům naučit se samostatnosti při hledání nových informací a naopak i pracovat v týmech při řešení úkolů. To je však opět podmíněno ochotou pedagogů i žáků a finančními prostředky škol.

Pro začínající pedagogy s malými zkušenostmi však může být sestavování studijních plánů problémem.

Zdroje

Internetové adresy: <http://www.vuppraha.cz>

<http://www.ceskaskola.cz>